

בגין הכריז מילחמה על רגן

לקפוץ נדהג

חלל ריק. מישוה היה מוכרח לקבל לידיו את השרביט, שנשטמ מידיה של מצריים באירצון רב, כימעט בעזריכור' חה, זקחה סעודיה שרביט זה. עושרה האנדתי, מרחבה הגיאוגרפי, מעי מדה הדתי כארץ המקומות הקדושים ו- מוקד החאג' השנתי - כל אלה סיגלו את סעודיה לתפוס את המקום, למרות חולי- שותיה הבלוטות.

כאשר באו המדינאים האמריקאיים לבי- חון מחדש את המצב, היתה המסקנה כימי- עט מובנת מאליה: סעודיה היתה לבעלת- הברית המרכזית המועדפת של ארצות- הברית במרחב. יש לה השפעה הדרושה. היא מתונה. היא פרו-מערבית. אפשר לסי- מוך על המישור הקיים בה (כל עוד ישנו). וחוף מהכלל, כבנוס מיוחד, היא חולשת גם על אוצרות-הנפט שבהם תלוי- יים חיי העולם המערבי. גם אידו היו כל השניטים ב- ווישנאטון שונאיכסס, שונאינפט ושוניאיערביים, היו מניעים אז אוי- תה המסקנה בדיוק. ומטיוון שאינם כאלה - לא כל שכן.

כאשר פתח אל-סאדאת ביוזמתו ההיטי- טורית (מבלי לגלות על כך מראש דבר וחצי-דבר לאמריקאים) פול גם לעבר ארצות-הברית. הוא היה משוכנע כי יוז- מת-השלום תהפוך אותו לחביב האומה האמריקאית. גם בכך צדק. כאשר חתם אל-סאדאת על הפי- כמי קמפדייוווי, לצד ג'ימי קאר- טר ומנחם בגין, לא היה ספק כי מצריים היא בעלת-ההברית העיקר- ית של אמריקה במרחב.

אם כל העניין אינו אלא מאבק בין שני מוקדים של לחץ וכסף, אין צורך להסיק מסקנה אלא זו: שיש להגביר את הלחץ והכסף של היהודים. אין צורך לפשפש במעשינו, לא שגיננו. שום אשמה אינה רובצת על ממשלת יש- ראל.

אלא שזוהי אשלייה נמורה. דמה שמתרחש עתה בווישנאטון יש סיבות הרבה יותר עמוקות. נכון שיש לסעודים השפעה כלכלית רבה. נכון שהם יכולים לקנות סטאטורים ואנשי-קונגרס, בדיוק כמונו. נכון ש- קרנות-הנפט אינן נופלות מן המגביה ה- יהודית המאוחדת. זה נכון. אך לא זה העיקר.

ה היה יום-הכיפורים של הלווי הבי- ישראלי בארצות-הברית. לכאורה היה זה הפסד מכובד. למרות הלחץ הכביר, שהופעל עליידי נשיא ארי- צות-הברית, שמרו 48 סטאטורים אמונים לממשלת-ישראל. אך זוהי נחמה כוזבת. העובדה המכרעת היא: בעני- יין הנוגע במישרין לביטחונה של ישראל, ושבו הופעל הלחץ היהודי עד השריר האחרון, נוצחה ישראל. בפעם הראשונה מאז 1956, כאשר הכריח הנשיא דוויט אייזנהואר את דויד בן- גוריון לפרק את "מלכות-ישראל השלי- שית", שעליה הכריז יום לפני כן, הוכח כי נשיא נחשי-החלטה בבית הלבן יכול להתגבר על הלווי הישראלי הכל-יכול. ביום-הכיפורים שבר אנוור אל-סאדאת את אגדת הצבא הישראלי "שלא ינוצח". השבוע שבר רוג'לה רגן את האגדה ששום פוליטיקאי אמריקאי אינו יכול לעמוד בפני הלווי הישראלי. קו בריב המדיני נפל. הסכר נפרץ.

והי המציאות המדינית המציאות

אנה נעלמת, כשמסרבים להכיר בה. אך זוהי המדיניות - היחידה - של ממשלת-ישראל. כאשר נולדה עיסקת-הנשק הכפולה עם סעודיה (מטוסי האיי-וואקס והציוד ההתי- קפי למטוסי-הקרב) העמידה ממשלת-בגין (יחד עם האופוזיציה העגומה) פנים כאילו נתן להאבק בה תוך התעלמות מן ה- מציאות. התוצאות ידועות.

עתה נוקטת ווישנאטון בגלוי קו פרו- סעודי, המתחדד מיום ליום. היא שיבחה את תוכניתו של יורש-העצר הסעודי, בת שמונה-הנקודות, שנועדה לשמש תחליף להסכמי קמפדייוויד. התוכנית של פאהד (למעשה אינה אלא רשימה של עקרונות) מבטאת נאמנה את הקונסנוס הכלל-עולמי לגבי הפיתרון ה- רצוי במרחב: נסיגת ישראל מהשטחים הכבושים, הקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל, שלום בין ישראל והעולם הערבי. אפשר להתוכח הרבה על הניסוח של כל אחת מן הנקודות, אך התמונה הכללית מקובלת בעולם. היא תואמת את דעתם של רוב בעלי-המחשבה בארצות-הברית, באירופה המערבית, בגוש הקומוניסטי ו- בעולם הערבי.

קרה משהו שלא היה מוכרח לק- רות. דבר שאדאת עצמו לא חזה אותו מראש.

הצדעה למנהיג? - בגין מול רגן בבית הלבן

היא תואמת בדיוק את דבריו של אנוור אל-סאדאת בכנסת. רבים וטובים בישראל מסכימים.

הסכמי קמפדייוויד הקימו נגדו את העולם הערבי כולו.

הסיבות העמוקות למשבר הנוכחי הן מדיניות. מי שמתעלם מהן, גוזר על עצמו מפלות נוספות וחמורות יותר.

אחרי מפלה מוחצת, מכנס המצביא הנובן את טובי וועדיו כדי לטכס עימם עצה ולהפיק את הלקחים. מדוע נוצחנו? היכן טעינו? כיצד יכולנו למנוע זאת? איפה התחיל התהליך השלילי? הצמרת הביטחונית לא היתה מסוגלת לכך אחרי יום-הכיפורים. הצמרת המדינית לא היתה מסוי- גדת לכך השבוע.

לכן, תחת לעצור, לחשוב, לנתח את המצב ולהתוות מדיניות חדשה, חזרה ממשלתו של מנחם בגין השבוע על כל השגיאות שהובילו לנפילת המעוזים ב- ווישנאטון. היא החלה במיתקפה חדשה, היכולה רק להסתיים בתבוסה מאירה חדשה. בגין הכריז מילחמה על רגן. העילה: תוכנית-השלום של הנסיך פאהד.

ממשלת בגין (והאופוזיציה העגומה) אינן משלימות עם מציאות זו, כי אינן רוצות להחזיר את השטחים הכבושים. מה הן מציעות תחתיה? גי- נויים, ההשמצות, הכרזות רמות. מאומה לא.

העולם הערבי יכול היה לסלוח לנשיא המצרי את יוזמתו העצמאית, את העובדה שלא התייעץ מראש עם איש מעמיתיו ב- מדינות הערביות, שפעל בניגוד להחל- טותיהן של ועידות-הפיסטה הערביות. הן היו סולחות לו את כל אלה, אילו הביא עימו את ההישג האחד שכל העולם הערבי חפץ בו: נסיגת ישראל מן השט- חים הכבושים והקמת מדינה פלסטינית. ממשלת ישראל מנעה מן ה- נשיא המצרי את ההישג הזה.

המעצמה האמריקאית, הנתונה ב- מאבק גלובלי על העליונות בעולם, אינה יכולה להתעלם מן העולם הערבי. מי שסבור אחרת, חולם באספמיה. מאה מיליון הערבים, על עשי- רות מדינותיהם, שמאחוריהן ני- צבים קרוב למיליארד מוסלמים, כעשרות מדינות נוספות, הם כלים חשובים על לוח השחורות העולמי. הנפט הערבי חשוב מאוד. אך גם ה- מרחב האיסטראטגי הערבי חשוב. והכוח הפוליטי של הגוש הערבי, והיכולת ה- ערבית לעמוד מול ההתפשטות הסובייטית. הכוח הערבי המרכזי, המסוגל לצרף את כל המרחב הזה למערך-הכוחות ה- אמריקאי, הוא בעלת-הברית הטבעי של ווישנאטון. כדאי להשקיע בו כל מאמץ, להעניק לו את כל התמיכה - גם אם אין לו נפט. זהו מושכדי-ראשון גיאופוליטי.

בגין לא אמר זאת, וממשלת-ישראל לא הכריזה על כך בשום הודעה ריש- מית. אך נשיא התעמולה הישראלית ב- ארצות-הברית מעבירים זאת מפה לאוזן, והנועלים שבהם גם מעלים זאת על הכתב. נאמר כי חבורת האישים שהשתלטו עתה על ווישנאטון, בחסות רגן, היא בעלת אינטרסים אישיים בעניין הסעודי, כודם כן נאמר, פוערים על שוטי- חנה של סעודיה.

קאספר ויינברגר היה מראשיה של חבי- רת-ענק, המבצעת פרויקטים בסעודיה תמורת הון-עתק. אלכסנדר הייג היה מ- ראשיה של חברה שיש לה עניין היוני- בעיסקות-הנשק עם ממלכת-המידבר. ממי- שלת רגן, לאורכה ולרוחבה, מלאה ה- אנשים שיש להם קשר אישי לפירמות ה- מקבלות הזמנות צבאיות ואזרחיות מ- סעודיה. או הסוחרות בנפט הסעודי, או המנהלות את השקעות-ההון הסעודיות. כקיצור: הסעודים קנו את ממי- שלת ארצות-הברית.

זה די משעשע, כי אמריקאים רבים משוכנעים כי הישראלים קנו את אמריקה. עד כה ניצח הלווי הישראלי בכל התי- מודדות כזאת.

עתה ניצח הלווי הסעודי. לפי תעמולת-הלחש הקולנית, גרמה ל- כך המעורבות האישית של אנשי-רגן ב- עסקים הסעודיים. במילים נפות: הכסף הסעודי גבר על הכסף היהודי.

לא נעשה כל ניסיון למצות את החיוב שבתוכנית פאהד - כמו הנכונות העקר- ית להכיר בישראל - לא תיסוג ישראל משארית-סיני. מנחם בגין אימץ לעצמו, השבוע, גישה זו. עם כל הכבוד, זוהי גישה ילדותית. ילד יכול לומר: אם אבא לא יקח אותי לטיול, אני אקפוץ מן הגג. ישראל לא עשתה טובה לאמי- ריקאים היא עשתה כרתה שיום עם טורית לעצמה. שום אדם נורמלי בעולם לא יאמין לה שתותר על השלום, אחרי שזויתרה על סיני. אם רוצה ישראל לחזק את מעמדה של מצריים, עליה לאפשר לה לתפוס שוב את מקומה כמרכז העולם הערבי. פירוש הדבר: היענות לגישתה של מצריים, ה- אומרת כי האוטונומיה תביא תוך חמש שנים להקמת מדינה פלסטינית. אם אינה מוכנה לכך, אין מנוס מעדיית הגורם הסעודי במרחב. ישראל לא תוכל למנוע זאת. ה- התנגדות לכך מהווה הכרזת- המלחמה על רגן, והדבר יכול ל- הפתים רק באסון מדיני.

לשווא ההירי אנוור אל-סאדאת את בגין ואת עמיתיו מפני התוצאות הצפויות. ל- שווא דיבר על כך בנאומו ההיסטורי לפני הכנסת. כשקם משולחן-הדיונים של קמפי- דייוויד היו ידיו ריקות. אם היה מישוה מוכן להאמין לרעיון "האוטונומיה המלאה", לפחות כשלב-מעבר, הרי התנדפה אמונה זו אחרי נאומו של מנחם בגין. התוצאה היתה שאנוור אל-סאדאת גורש מן העולם הערבי. השלום שעליו חתם נשאר בגדר שלום נפרד, ישראלי-מצרי. ההשפעה המצרית בארצות הערביות לא נעלמה כליל, אבל היא ירדה למתחת. מצרים שוב אינה מסוגלת להגיש את ה- עולם הערבי לאמריקאים על גוש. אין זה פוסל את המיפעל ההיטי- טורי של אל-סאדאת, ואת הערך העצום שיש לשלום הישראלי- מצרי. אך זה יצר מצב חדש לגבי האמריקאים.

א רצות-הברית חפצה תמיד בידוי- דותה של מצריים. כי מצריים היתה המדינה הערבית המרכזית, והיא בעלת האוכלוסייה הערבית הגדולה ביותר ב- מרחב. היא ממוקמת בליבו של המרחב הערבי. עברה המדיני, התרבותי והדתי מעניק לה מעמד סגולי. כאשר גירש אנוור אל-סאדאת את ה- סובייטים מארצו, נפתח לפניו ליבה של ווישנאטון. מה גם שסאדאת השליך באופן מודע את כל יתבו על ארצות-הברית.

ה תפקיד של מנהיג העולם הערבי נשאר פנוי. הטבע המדיני אינו סובל